

ΘΟΔΩΡΗΣ ΚΑΛΟΥΜΕΝΟΣ

Παρθενογένεσις;

Μπορεί η τέχνη να «αναπαράχθει» εκ nihilo; Μπορούν τα μέσα της να ορίσουν το αποτέλεσμά της; Αυτόν το χώρο —ο οποίος είναι παλιός όσο και η τέχνη— φαίνεται πως διερευνά η νέα δουλειά του Θοδωρή Καλούμενου που παρουσιάστηκε στην «Αίθουσα Τέχνης Αέναον». Οι χρωστήρες και τα μολύβια δεν χρησιμοποιούνται εδώ ως εργαλεία χρωματισμού ή σχεδίασμού.

Αποκτούν μια αυτόνομη υπόσταση και μια διαφορετική λειτουργία, στο βαθμό που αποτελούν πλέον στοιχεία «δόμησης» του ίδιου του εικαστικού έργου.

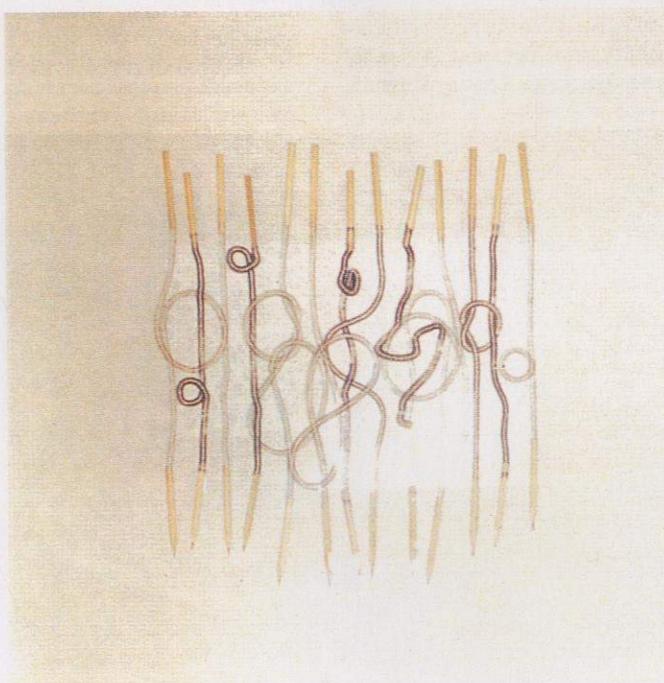
Στόχος του καλλιτέχνη είναι «να δώσει στα στοιχεία αυτά τη δυνατότητα μιας δικής τους “ανεξέλγκτης κίνησης” με όλες τις “συνέπειες” των πιθανών “απυχημάτων” που θα συνέβαιναν...»

Για το λόγο αυτόν χρησιμοποιεί

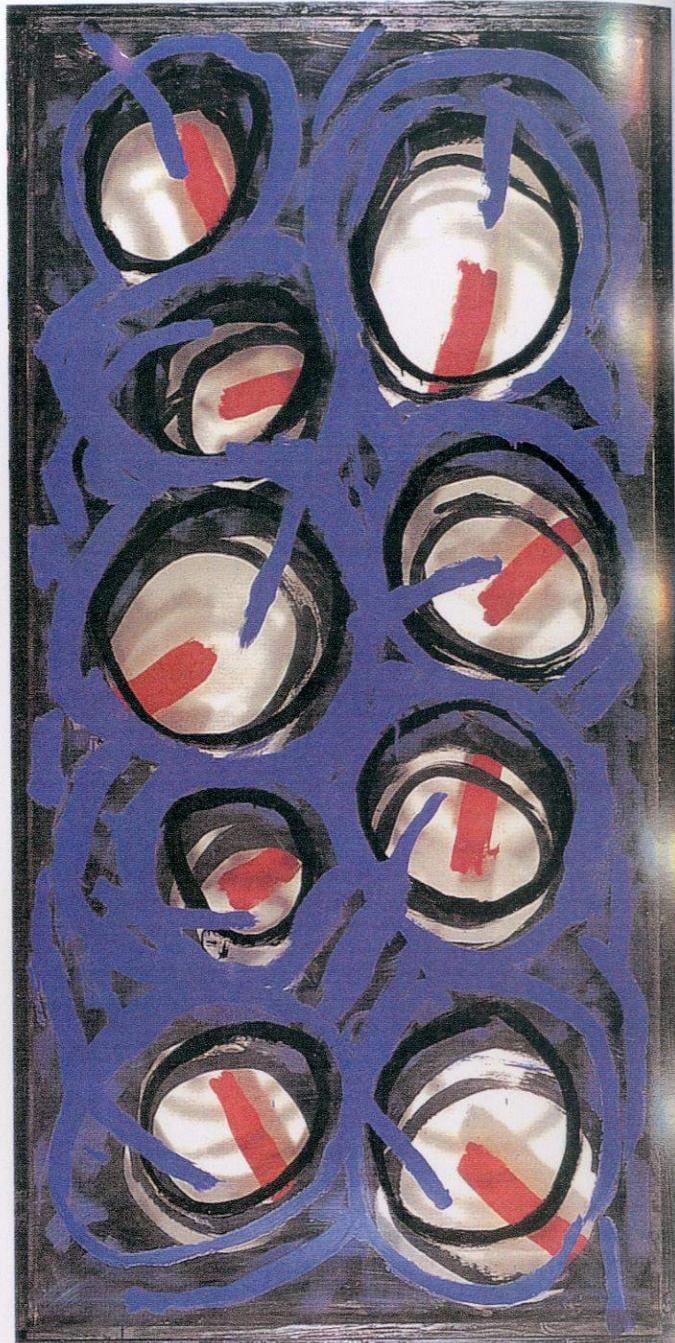
ελατήρια, που υποκαθιστούν, δυνητικά και μέσω της εισαγωγής του τυχαίου, το χέρι του καλλιτέχνη. Η διαδικασία αυτή τον οδηγεί στη σταδιακή εισαγωγή και άλλων στοιχείων, όπως αλυσίδες, νίματα, λάστιχα, που συνθέτουν πλέον συνολικά τον εικαστικό χώρο. Ως αποτέλεσμα παράγεται μια νέα εικαστική πραγματικότητα που, αν και μπορεί να συσχετίστει με το έργο των Νέων Ρεαλιστών, βασίζεται σε μια αρκετά διαφορετική αντίληψη. Η προβληματική της δουλειάς του Θοδωρή Καλούμενου δεν ανιχνεύεται τόσο στη δημιουργία ενός καλλιτεχνικού έργου που συγκροτείται με βάση τα κατάλοιπα της καθημερινότητας, όσο στην «ενδοσκοπική» σχέση που αυτό το έργο συνεχίζει να διατηρεί με την ίδια τη διαδικασία αλλά και την ουσία της καλλιτεχνικής έκφρασης. Η διεύρυνση αυτής της αναζήτησης αποτελεί το πιο γόνιμο και ενδιαφέρον στοιχείο της δουλειάς του καλλιτέχνη.

ΝΙΚΟΣ ΔΑΣΚΑΛΟΘΑΝΑΣΗΣ

«Αίθουσα Τέχνης Αέναον», Αντερσεν 18, Ν. Ψυχικό

Έργο του Θ. Καλούμενου / Work by Th. Kaloumenos

Λ. Παπακωνσταντίνου / L. Papakonstantinou, Laquer paint on Clear PVC, 1995

ΛΗΔΑ ΠΑΠΑΚΩΝ- ΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Η φύση είναι παράδοξη, αλλά
και βασανιστική

Η Λήδα Παπακωνσταντίνου παρουσιάζει στην «Ιλεάνα Τούντα» μια σειρά από απολαυστικά έργα.

Τα ζωγραφικά διαφανή πανό με το χαρακτήρα μιας άδολης υλικότητας επβάλλουν την αξία τους. Αυτή η αξία συνίσταται στη «διπροσωπία» τους. Έχουν πάντα δύο πλευρές και όμως διαβάζονται συγχρόνως, ενώ η χαραμάδα, η τομή του χώρου τους επβάλλει ένα αβίαστο, ελεύθερο ρυθμό. Στη μορφή μιας κατανοητής ζωγραφι-

A. ΞΑΝΘΟΥ Σ. ΤΟΥΝΤΑ

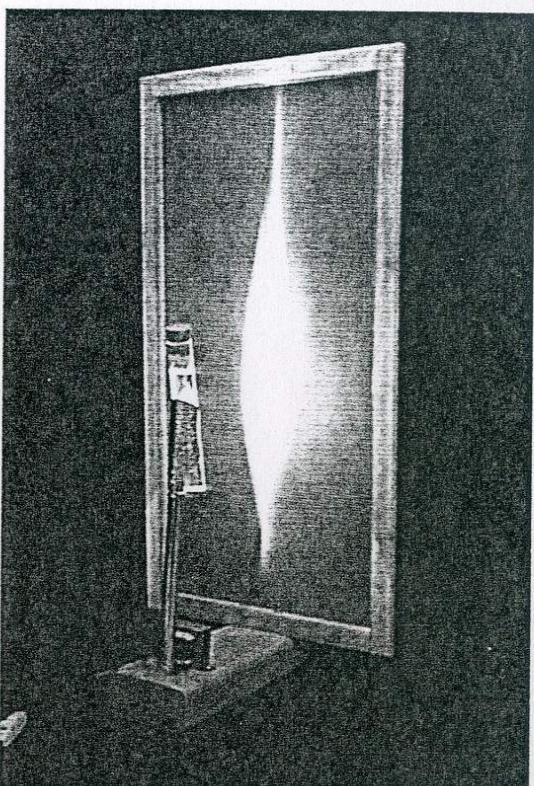
Από τη φύση με αγάπη

κής ο πίνακας διαφοροποιείται κατασκευαστικά και μορφοποιείται με μέσα σχεδόν εξπρεσιονιστικά. Η σύνθεση επιβάλλει πλούσιες φόρμες σε έκφραση, απλές στη ζωγραφική πάντως πρόκειται για μια συνομιλία με τη φύση. Βλέπουμε εκτάσεις από φυτείες κάθε είδους να κινούνται στον καθαρό αέρα ενός φιλικού μάλλον φυσικού κόσμου. Ένα αίσθημα για ζωή μορφοποιείται μέσα σ' αυτές τις εικόνες και η χειρονομία ξεκινά από έναν αυθορμητισμό που θέλει να υποτάξει όχι τόσο μια ιδέα όσο μια πράξη. Αυτή η πράξη καθορίζεται από τη χρωματική και μορφική της αρμονία ενώ εικαστικοί αυτοσχεδιασμοί ξεπηδούν από τη ζωγραφιά. Θα λέγαμε πως η έκθεση είναι μια συνομιλία με τη φύση, μια τοπογραφία αγκιστρωμένη στα συνασθηματικά εφέ της ζωντάνιας της. Είναι καλό να συναντάμε εικόνες στη σύγχρονη τέχνη από τις οποίες να μην αισθανόμαστε ότι είμαστε αποκλεισμένοι. Γιατί δεν ξέχναμε πως η εικόνα είναι ακαταμάχητη. Δύσκολα της αντιστεκόμαστε, ακόμη κι όταν είναι αινιγματική. Το απλό και επιτυχημένο θέμα σ' αυτή την έκθεση είναι πως οι διαφορετικές φάσεις αυτού του ζωντανού κόσμου, που μας παρουσιάζεται με πολλές λεπτομέρειες για τη σύνθεσή του, προέρχεται από αυτό που βλέπουμε και όχι από εκείνο που πρέπει να ξέρουμε. Κατά τα άλλα η φύση είναι παράδοξη όσο και βασανιστική, προσφέρεται σε κάθε είδους ανιχνεύσεις. Είναι μια θεά που αρνείται το χρόνο ενώ αυτό που δεν μπορεί να κρατήσει για πάντα το κρατά τουλάχιστον για πολύ καιρό. Είναι μια ευτυχία που δεν φθείρεται ανάλογα με την ένταση της ούτε κινδυνεύει από τις επαναλήψεις. Φαίνεται πως και η καλλιτέχνης δεν κινδυνεύει από τις επαναληπτικές συναντήσεις με το θέμα της. Είναι ωστόσο παράδοξο ένας κατάλογος έκθεσης που γίνεται στην Αθήνα για το ελληνικό κοινό να φέρει τα στοιχεία των έργων στα αγγλικά, όπως και το όνομα της καλλιτέχνηδος.

ΟΛΓΑ ΔΑΝΙΗΛΟΠΟΥΛΟΥ

«Κεντρο Σύγχρονης Τέχνης Ιεράνα Τούντα». Αρματολογία και Κλεψτον 48

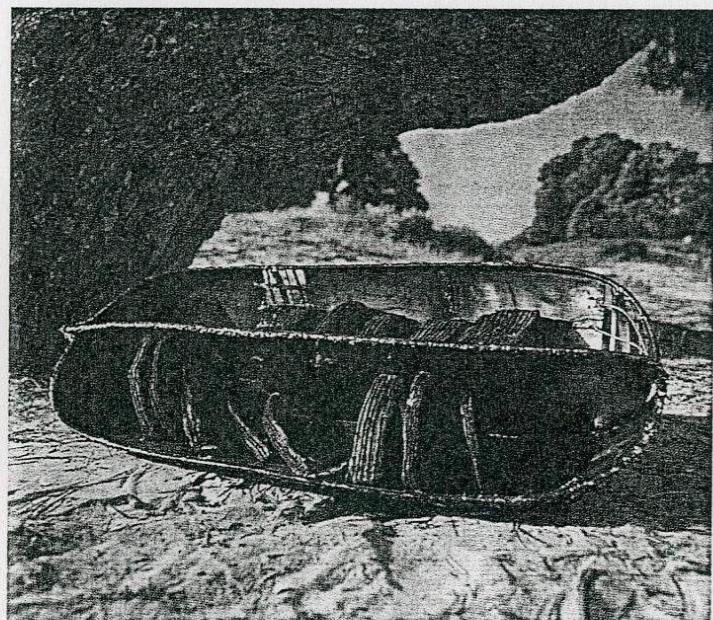
Είναι αλήθεια πως η φύση αποτελεί ερέθισμα και πηγή έμπνευσης για τους καλλιτέχνες όλων των εποχών και μορφολογικών τάσεων. Πολύ περισσότερο σήμερα που η γνώση μας γι' αυτή έχει εμπλουτιστεί με πληροφορίες και παρατηρήσεις πολλές. Η Σοφία Τούντα εκθέτει καρπούς αποξηραμένους και τερατώδεις, φτιαγμένους με επίσης στεγνά και απολιθωμένα υλικά. Οξειδωμένα μέταλλα αποτελούν το περιβλήμα, τη σάρκα των καρπών που έχει παρατάξει στο δάπεδο, σ' ένα έδαφος επίσης άγονο (από χαλκί ή άρμα). παρουσιάζονται χωρίς τη δυνατότητα και την ελπίδα να λιώσουν, να χαθούν, οπότε να αναγεννηθούν κάποτε. Αποκόπονται από τη φυσιολογική πιθανότητα της ζωής. Δεν πρόκειται για καθαρά αντικείμενα γλυπτικής ούτε για συστατικά κάποιου χώρου. Τα έργα της είναι μια σύνθεση, ένα περιβάλλον υπαινικικό. Ιδέες και θέματα από μια παγκόσμια φιλολογία γύρω από την υπό καταστροφή φύση είναι οι σαφείς πηγές

Έργο της
Α. Ξάνθου
Work by
A. Xanthou

απλοτσία του (μετα)μοντέρνου εγώ. Η έκθεση είναι μια ακόμα αναφορά στην προβληματική της οικολογικής παραδοξολογίας ενώ τα έργα είναι κατασκευαστικά παιχνίδια μιας προβληματισμένης κηπουρικής.

της δουλειάς της Τούντα, χωρίς όμως συνδυαστικές σχέσεις, χωρίς σαφές ζητούμενο. Είναι γνωστό πως τα τρόφιμα λιγοστεύουν και οι ορμόνες τα μεγαλώνουν για να μας τα προσφέρουν άνοστη τροφή. Οι καρποί προσφέρουνται στις ανάγκες μιας υπερφυσικής κοινωνίας που παραδίδεται στην

Έργο της Σ. Τούντα / Work by S. Touonta

Στην έκθεση της Ξάνθου το παιχνίδισμα με τις ιδιότητες των στοιχείων του νερού και του αέρα (δηλαδή ενός άλλου είδους κηπουρικής) μαζί με τον ήχο δημιουργούν ένα ευχάριστο άκουσμα και κάποια οπτική εικόνα. Όμως δεν βρίσκουμε μεγάλη καθαρότητα στη γλώσσα. Το νόημα και η αισθητική τους εξοβελίζονται με το τίμημα μιας τριπλής ιδιότητας που έχει επιβληθεί σχεδόν σε όλα τα αντικείμενα: να είναι ακριβή, κινητά και άδεια.

Πέρα από το ενδιαφέρον και την έλξη του οπτικού αποτελέσματος, πρέπει να επιμένουμε στην ύπαρξη ενότητας και νοήματος όταν μιλάμε για τις τέχνες της μορφοποίησης. Όταν κοιτάμε κινούμενες ή ακίνητες εικόνες οι οποίες υποδηλώνονται με συγκεκριμένο τρόπο από τον καλλιτέχνη, περιμένουμε μέσα από τα χαρακτηριστικά τους να επικοινωνούν.

ΟΛΓΑ ΔΑΝΙΗΛΟΠΟΥΛΟΥ

Α. Ξάνθη, «Μεδωνά+1».

Ξενοδοχείο 21 και Πλαντζιάνος

Σ. Τούντα, «Γραλεό 3». Φοινίδιον 3